

Список бібліографічних посилань

1. Капцов А. В. Противоречия в аксиосфере как фактор развития личностных качеств студентов. *Теоретическая и экспериментальная психология*. 2010. № 2. С. 30–35.

2. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Смысл, 2003. 487 с.

3. Ковальова І. Б., Попова Г. В. Мотиви заняття волонтерством у студентів ВНЗ // Сучасні проблеми військової та соціальної психології і соціальної роботи : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 4–5 жовт. 2013 р.) / Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мечников. Одеса, 2013. С. 38–39.

Одержано 01.03.2020

Исследование противоречий у выпускников ВУЗа позволило выявить наиболее напряженные сферы ценностей студенческой молодежи в современных условиях это: становление собственной ответственности, сепарация от старших, представления и решения своего будущего на общественном уровне, распределение собственной энергии и самоорганизация в деловой и личных сферах. Значительная часть исследуемых имеет напряженность аксиосферы и требует дополнительного ориентирования и нахождения ресурсов для решения противоречий.

Ключевые слова: *ценностные противоречия студенческой молодежи, напряженность аксиосферы, социализационные задачи.*

УДК 159.9.923.3

Інна Станіславівна РЕЗНІК,

студентка факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Науковий керівник:

Алла Андріївна ШИЛІНА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

АВАНТЮРНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Розглянуто поняття авантюрності та авантюризму. Проаналізовано специфіку толерантності до невизначеності у студентів з низьким та високим рівнем авантюрності. Показано, що студенти з високим рівнем авантюрності більш схильні до толерантності до невизначеності.

Ключові слова: авантюризм, авантюрність, студенти з різним рівнем авантюристичності, толерантність до невизначеності.

Авантюризм - явище складне і неоднозначне - зазвичай визнається як девіантна, аморальна поведінка, шахрайство. Однак авантюризм репрезентується особистістю з особливим психологічним складом яка формує певні поведінкові моделі не тільки межами поведінки, що відхиляється [1].

«Авантюризм» в літературі розуміється як схильність до ризикованих, сумнівних дій, пригод, що мотивована виключно або переважно потребою в чуттєвому різноманітті, в яскравих враженнях, в гострих відчуттях, а нерідко також в популярності, славі. Це поведінка, діяльність кого-небудь, що характеризується ризикованими, безпринципними вчинками заради досягнення легкого успіху, вигоди; одна з особливостей особистості, що характеризує готовність людини до ризику.

Поняття «авантюра» і «пригода» мають різну семантику, однак вони є складовими більш широкого поняття – «авантюризм» [2]. В цьому визначенні виділяється два аспекти авантюризму: авантюру – шлях особистого, вільного вибору життя, правил власної поведінки; і пригоду, що може бути обумовлена непередбачуваністю результатів; максимально наповнена «напругою», інтенсивністю; супроводжується ризиком, небезпекою; супроводжується ірраціональними, безглуздими, абсурдними з зовнішньої точки зору вчинками.

Особистісна характеристика, толерантність до невизначеності має багато визначень - це одна з умов психологічного здоров'я, адаптивності та гнучкості, тобто здатність витримувати стан невизначеності без підвищення тривоги; і здатність людини працювати в умовах браку інформації.

Феномен толерантності до невизначеності тісно пов'язаний з актуальними проблемами сучасності. Збільшення потоків у необхідній інформації і стрімке збільшення темпу життя породили проблему глобальної невизначеності людського існування.

Виявлення джерел невизначеності дозволяє зрозуміти, яким чином особистість формує уявлення про ситуацію, про майбутній результат дії, але також і те, що може перешкодити особистості діяти певним чином і отримати необхідний результат. Реакція особистості на невизначеність створює уявлення про вираженість толерантності до невизначеності, то з якою легкістю особистість може існувати в невизначеності, реагувати на ситуацію, що склалася і приймати важливі рішення [3, с. 50].

Слід зазначити, що авантюризм актуалізується в перехідні періоди, які і сьогодні відбуваються в нашому суспільстві, коли від особистості вимагають сміливого, а іноді й швидкого прийняття рішень в умовах невизначеності, що, з одного боку, викликає до життя різні форми асоціальної поведінки, а з іншого - дає можливість вільного формування нових поведінкових моделей. З цієї точки зору дослідження авантюризму в контексті толерантності до невизначеності дозволить оцінити психологічні процеси, що впливають на поведінку особистості. Вивчення такої властивості особистості як авантюризм у контексті толерантності до невизначеності є актуальним та важливим на даному етапі розвитку нашого суспільства.

В нашому дослідженні було використано методики «Тест-опитувальник схильності до авантюризмів» (АВАНТ 1) та «Толерантність до невизначеності МакЛейна» (в модифікації Осіна). За допомогою тесту АВАНТ 1 студенти були розподілені на 2 групи з низьким та високим рівнем авантюризмів.

Результати дослідження отримані толерантності до невизначеності наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Показники толерантності до невизначеності у студентів
з різним рівнем авантюризмів**

Шкали	Група з низьким рівнем авантюризмів	Група з високим рівнем авантюризмів	t	p
Ставлення до новизни	23,43±4,14	24,44±6,36	0,5	-
Ставлення до складних завдань	25,57±3,35	29,63±5,53	2,2	0,05
Ставлення до невизначеної ситуації	27,14±3,66	28,56±4,82	0,9	-
Переважає невизначеності	31,57±3,16	36,06±4,35	3,1	0,01
Толерантність до невизначеності	29,07±3,15	32,44±4,51	2,3	0,05

З даних наведених у таблиці можна зазначити, що у студентів з низьким рівнем за шкалою «Ставлення до новизни» показник складає 23,43±4,14, а у студентів з високим рівнем авантюризмів - 24,44±6,36 балів, без вірогідних відмінностей. Тобто, обом групам

досліджуваних практично в однаковій мірі притаманно більш лояльніше відноситися до нового чим до старого. Вони люблять діяти за новими планами, схильні шукати нові ідеї, у них завжди багато варіантів для вирішення будь-якої задачі.

За шкалою «Ставлення до складних завдань» перша група з низьким рівнем авантюрності отримала $26,07 \pm 3,35$ балів, а друга - $29,63 \pm 5,53$, при $p \leq 0,05$. Це свідчить про те, що студентам з високим рівнем авантюрності притаманно більш відповідально відноситися до вирішення нових і складних завдань. Вони з легкістю беруться за їх вирішення, не бояться складності. Тоді як студенти з низьким рівнем авантюрності більш притаманно віддавати перевагу легким завданням, більш звичним для них, які не передбачають складності.

Показник за шкалою «Ставлення до невизначеної ситуації» у першій групі склав $27,14 \pm 3,66$, у другій - $28,56 \pm 4,82$. В групах досліджуваних ставлення до невизначеної ситуації виражено практично в однаковій мірі.

За шкалою «Перевага невизначеності» у першій групі зареєстровано $31,57 \pm 3,16$ балів, у другій - $36,06 \pm 4,35$; визначено статистично значуще зниження показника в осіб першої групи з низьким рівнем авантюрності, при $p \leq 0,01$. Показник за шкалою «Толерантність до невизначеності» в першій групі складає $29,07 \pm 3,15$, в другій - $32,44 \pm 4,51$, при $p \leq 0,05$, вірогідно більші показники зафіксовано в групі студентів з високим рівнем авантюрності.

Толерантність до невизначеності є властивістю особистості, яка дозволяє їй витримувати кризові прояви, пов'язані з невизначеністю, що виникають під час перехідних періодів у суспільстві. Виходячи з отриманих результатів ми виявили, що у досліджуваних з високим рівнем авантюрності переважають як загальна толерантність до невизначеності так і ставлення до складних завдань та перевага невизначеності. Це говорить про те, що вони більш позитивно оцінюють невизначеність у своєму житті та більш ефективно діють у ситуаціях невизначеності ніж досліджувані з низьким рівнем авантюрності.

Список бібліографічних посилань

1. Тимофеева И. Ю. Авантюризм в русской культуре конца XVII – первой четверти XIX века: дис. ... канд. культурол. наук: 24.00.01. Комсомольск-на-Амуре, 2005. 151 с.
2. Бикова С. В. Индивидуально-психологичні особливості схильності до ризику : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Одеса, 2008. 174 с.
3. Санников А. И. Психология принятия жизненных решений личностью: дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01. Одесса, 2016. 510 с.

Одержано 11.03.2020

Рассмотрены понятия авантюристности и авантюризма. Проанализирована специфика толерантности к неопределенности у студентов с низким и высоким уровнем авантюристности. Показано, что студенты с высоким уровнем авантюристности более склонны к толерантности к неопределенности.

Ключевые слова: авантюризм, авантюристность, студенты с разным уровнем авантюристности, толерантность к неопределенности.

УДК 159.9

Лариса Олександрівна СОЛОХІНА,

старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8728-3178>

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МАТЕРІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ

Розглядаються результати дослідження специфіки психологічного благополуччя матерів з різним рівнем особистісної зрілості. Проаналізовано показники складових психологічного благополуччя матерів з середнім та високим рівнем особистісної зрілості.

Ключові слова: психологічне благополуччя, батьківство, особистісна зрілість.

Тема психологічного благополуччя батьків та його вплив на сім'ю, на особливості виховання була і залишається актуальною у галузі психології. Незважаючи на велику кількість досліджень у суспільстві спостерігається невизначенність впливу психологічного благополуччя на батьківські установки. У зв'язку з цим доцільно аналізувати феномен батьківства в аспекті сімейної системи, психологічного благополуччя батьків, у плані виділення компонентів, що складають батьківство і які можна розвивати й коригувати.

Психологічне благополуччя можна визначити як інтегральний феномен, що характеризує позитивне функціонування людини, що виражається в суб'єктивному відчутті задоволеності життям, реалізації власного потенціалу, високою інтегрованістю і опосередкований системою стосунків особистості з іншими людьми, світом, собою [1, с. 45]. Психологічне благополуччя є суб'єктивним феноменом і